

TRETIA KNIHA UČIACA ÚLOHA CIRKVI

Kán. 747 - § 1. Cirkev, ktorej Kristus Pán zveril poklad viery, aby za pomoci Ducha Svätého zjavenú pravdu sväto chránila, hlbšie skúmala, verne ohlasovala a vykladala, má povinnosť a vrodené právo, nezávislé od akejkoľvek ľudskej moci, hlásať evanjelium všetkým národom aj pri používaní vlastných spoločenských komunikačných prostriedkov.

§ 2. Je úlohou Cirkvi vždy a všade ohlasovať morálne zásady, aj čo sa týka sociálneho poriadku, a takisto vynášať úsudok o akýchkoľvek ľudských skutočnostiach, pokiaľ to vyžadujú základné práva ľudskej osoby alebo spása duší.

Kán. 748 - § 1. Všetci ľudia sú povinní hľadať pravdu v tom, čo sa vzťahuje na Boha a jeho Cirkev, a keď ju spoznajú, na základe Božieho zákona majú povinnosť a právo ju prijať a zachovávať.

§ 2. Nikomu nikdy nie je dovolené donucovaním privádzať ľudí, aby prijali katolícku vieru proti svojmu svedomiu.

Kán. 749 - § 1. Najvyšší veľkňaz je na základe svojho úradu neomylný v magistériu, keď ako najvyšší pastier a učiteľ všetkých veriacich, ktorý má úlohu posilňovať svojich bratov vo viere, definitívnym úkonom vyhlasuje učenie viery alebo mravov za záväzné.

§ 2. Neomylnosť v magistériu má aj kolégium biskupov, keď magistérium vykonávajú biskupi zhromaždení na ekumenickom koncile, ktorí ako učители a sudcovia viery a mravov vyhlasujú pre celú Cirkev určité učenie viery alebo mravov za definitívne záväzné pre celú Cirkev; alebo keď rozídení po svete, zachovávajúc puto spoločenstva medzi sebou a s nástupcom Petra, spolu s tým istým Rímskym veľkňazom hodnoverne učia veci viery alebo mravov a zhodujú sa v tom istom učení, ako definitívne záväznom.

§ 3. Nijaké učenie sa nechápe ako neomylné definované, ak to nie je zjavne isté.

Kán. 750 - Božou a katolíckou vierou treba veriť všetko, čo obsahuje napísané alebo tradované Božie slovo, čiže jediný poklad viery zverený Cirkvi, a súčasne sa predkladá ako Bohom zjavené buď slávnostným magistériom Cirkvi, alebo jej riadnym a univerzálnym magistériom, totiž to, čo sa prejavuje spoločným prijatím veriacich pod vedením posvätného magistéria. Všetci sú teda povinní vyhýbať sa akýmkoľvek náukám, ktoré sú s tým v rozpore.

§ 2.¹ Pevne je tiež treba prijímať a uznávať všetky a jednotlivé pravdy, ktoré magistérium Cirkvi o viere a mravoch vyhlasuje za definitívne, teda to, čo je treba k náležitému uchovaniu a vysvetľovaniu pokladu viery; preto odporuje náuke Katolíckej cirkvi ten, kto odmieta tieto vyhlásenia, ktorých sa treba definitívne pridržať.

Kán. 751 - Heréza je tvrdošijné popieranie nejakej pravdy po prijatí krstu, ktorú treba veriť Božou a katolíckou vierou, alebo tvrdošijné pochybovanie o nej; apostázia je odmietnutie kresťanskej viery ako celku; schizma je odmietnutie podriaďiť sa Najvyššiemu veľkňazovi alebo odmietnutie spojenia s členmi Cirkvi, ktorí sú mu podriadení.

¹ Ján Pavol II., *Ad tuendam fidem*, 5.5.1998, AAS 90 (1998) 457-461.

Kán. 752 - Aj keď nie súhlas viery, ale nábožnú poslušnosť rozumu a vôle treba prejavovať učeniu, ktoré Najvyšší veľkňaz, alebo kolégium biskupov hlásajú o viere alebo mravoch, keď vykonávajú hodnoverné magistérium, hoci toto učenie nezamýšľajú vyhlásiť definitívnym úkonom; veriaci sa teda majú starostlivo vyhýbať tomu, čo sa s ním nezhoduje.

Kán. 753 - Biskupi, ktorí sú v spoločensťve s hlavou a členmi kolégia či jednotlivu, alebo zhromaždení na konferenciách biskupov alebo na partikulárnych konciloch, hoci nemajú neomylnosť v učení, sú hodnovernými doktormi a učiteľmi viery veriacich, ktorí sú zverení ich starostlivosti; veriaci sú povinní s nábožnou poslušnosťou prijať toto hodnoverné magistérium svojich biskupov

Kán. 754 - Všetci veriaci sú povinní zachovávať konštitúcie a dekréty, ktoré s cieľom predkladať učenie a odsudzovať mylné názory vydáva legitímna cirkevná autorita, z osobitného dôvodu však tie, ktoré vydáva Rímsky veľkňaz alebo kolégium biskupov.

Kán. 755 - § 1. Predovšetkým celé kolégium biskupov a Apoštolský stolec majú úlohu rozvíjať a usmerňovať u katolíkov ekumenické hnutie, ktorého cieľom je obnovenie jednoty všetkých kresťanov, ktorú je z vôle Krista Cirkev viazaná napomáhať.

§ 2. Takisto úlohou biskupov, a podľa normy práva aj konferencií biskupov, je napomáhať túto jednotu a podľa rozličných potrieb alebo situácií vydávať praktické normy so zreteľom na predpisy vynesené najvyššou cirkevnou autoritou.

I. titul

SLUŽBA BOŽIEHO SLOVA

Kán. 756 - § 1. V celej Cirkvi je úloha ohlasovať evanjelium zverená predovšetkým Rímskemu veľkňazovi a kolégiu biskupov.

§ 2. V partikulárnej cirkvi, ktorá im je zverená, túto úlohu vykonávajú jednotliví biskupi, ktorí sú v nej aj moderátormi celej služby slova; niekedy však túto úlohu plnia niektorí biskupi spoločne podľa normy práva súčasne pre rozličné cirkvi.

Kán. 757 - Vlastnou úlohou kňazov, ktorí sú spolupracovníci biskupov, je ohlasovať Božie evanjelium; túto povinnosť majú najmä farári voči ľudu, ktorý je im zverený, a iní, ktorým je zverená starostlivosť o duše; aj diakoni majú úlohu venovať sa službe slova Božiemu ľudu v spoločensťve s biskupom a jeho presbytériom.

Kán. 758 - Na základe vlastného zasvätenia Bohu členovia inštitútov zasväteného života osobitným spôsobom vydávajú svedectvo evanjelia a biskup ich vhodne prijíma na pomoc pri ohlasovaní evanjelia.

Kán. 759 – Veriaci laici sú na základe krstu a birmovania svedkami evanjeliovej zvesti svojím slovom a príkladom kresťanského života; tiež môžu byť povolani, aby pri vykonávaní služby slova spolupracovali s biskupom a s kňazmi.

Kán. 760 - V službe slova, ktorú treba opierať o Sväté písmo, Tradíciu, liturgiu, magistérium a život Cirkvi, sa má Kristovo tajomstvo predkladať v celosti a verne.

Kán. 761 - Na ohlasovanie kresťanskej náuky sa majú používať rozličné dostupné prostriedky, predovšetkým kázanie a katechetická výuka, ktoré zaujímajú vždy popredné miesto, ale aj predkladanie náuky v školách, v akadémiách, na konferenciách a pri stretnutiach rozličného druhu, ako aj jej rozširovanie verejnými vyhláseniami zo strany legitímnej autority v tlači a v iných spoločenských komunikačných prostriedkoch z príležitosti niektorých udalostí.

I. kapitola

KÁZANIE BOŽIEHO SLOVA

Kán. 762 - Pretože Boží ľud sa zhromažďuje predovšetkým slovom živého Boha, ktoré smie plným právom vyžadovať z úst kňazov, posvätní služobníci si majú veľmi cenit úlohu kázania, lebo jednou z ich hlavných povinností má byť ohlasovanie Božieho evanjelia všetkým.

Kán. 763 - Biskupi majú právo kázať Božie slovo všade, nevynímajúc kostoly a kaplnky rehoľných inštitútov pápežského práva, ak to miestny biskup v jednotlivých prípadoch výslovne neodoprel.

Kán. 764 - Pri neporušení predpisu kán. 765 kňazi a diakoni majú oprávnenie kázať všade, ktoré treba uplatňovať s aspoň predpokladaným súhlasom rektora kostola, ak toto oprávnenie kompetentný ordinár neobmedzil alebo neodňal, alebo ak partikulárny zákon nevyžaduje výslovné dovoľenie.

Kán. 765 - Na kázanie rehoľníkom v ich kostoloch alebo kaplnkách sa vyžaduje dovoľenie predstaveného, kompetentného podľa normy konštitúcií.

Kán. 766 - Podľa predpisov konferencie biskupov a pri neporušení kán. 767 § 1 možno laikom dovoliť kázať v kostole alebo v kaplnke, ak sa ukáže, že je to v istých okolnostiach potrebné alebo v jednotlivých prípadoch užitočné.

Kán. 767² - § 1. Medzi formami kázní vyniká homília, ktorá je časťou samej liturgie a je vyhradená biskupovi, kňazovi alebo diakonovi; v nej sa počas liturgického roka majú z posvätného textu vykladať tajomstvá viery a normy kresťanského života.

§ 2. Vo všetkých omšiach v nedele a prikázané sviatky, ktoré sa slávia za účasti ľudu, treba povedať homíliu a nemožno ju bez vážneho dôvodu vynechať.

§ 3. Veľmi sa odporúča, aby sa pri dostačujúcej účasti ľudu povedala homília aj v omšiach slávených v týždni, najmä v adventnom a pôstnom období alebo pri príležitosti nejakého sviatku alebo smutnej udalosti.

§ 4. Je úlohou farára alebo rektora kostola starať sa, aby sa tieto predpisy svedomito zachovávali.

² PCCICAI, odpoveď, z 26. mája 1987, AAS 79 (1987) 1249:

Pochybnosť: *Môže diecézny biskup dišpenzovať od predpisu kán. 767 § 1, ktorým sa vyhradzuje homília biskupovi, kňazovi alebo diakonovi?*

Odpoveď: *Záporne.*

Kán. 768 - § 1. Hlásatelia Božieho slova majú veriacim predkladať predovšetkým to, čo treba veriť a konať na slávu Boha a spásu ľudí.

§ 2. Veriacim majú tiež odovzdávať náuku, ktorú predkladá magistérium Cirkvi o dôstojnosti a slobode ľudskej osoby, o jednote a stálosti rodiny a jej úlohách, o povinnostiach ľudí, žijúcich v spoločnosti, ako aj o usporiadaní časných vecí podľa poriadku, ktorý stanovil Boh.

Kán. 769 - Kresťanská náuka sa má predkladať spôsobom primeraným stavu poslucháčov a potrebám doby.

Kán. 770 - Farári majú podľa predpisov diecézneho biskupa v istých obdobiach usporiadať kázne, ktoré sa nazývajú duchovnými cvičeniami a svätými misiami, alebo iné formy kázní, primerané potrebám.

Kán. 771 - § 1. Duchovní pastieri, predovšetkým biskupi a farári, sa majú starať, aby sa Božie slovo hlásalo aj tým veriacim, ktorí pre svoj životný stav nedostatočne využívajú spoločnú a riadnu pastoračnú starostlivosť alebo im celkom chýba.

§ 2. Majú sa tiež postarať, aby sa posolstvo evanjelia dostalo aj k neveriacim, ktorí sa nachádzajú na ich území, lebo tak ako veriacich aj ich musí zahŕňať starostlivosť o duše.

Kán. 772 - § 1. Okrem toho pri vykonávaní kazateľskej činnosti majú všetci zachovávať normy, ktoré stanovil diecézny biskup.

§ 2. Keď ide o predkladanie kresťanskej náuky v rozhlase alebo televízii, majú sa zachovávať predpisy stanovené konferenciou biskupov.

II. kapitola

KATECHETICKÁ VÝUKA

Kán. 773 - Vlastnou a vážnou povinnosťou predovšetkým duchovných pastierov je starať sa o katechézu kresťanského ľudu, aby sa viera veriacich podávaním náuky a skúsenosťou kresťanského života stala živou, výraznou a činorodou.

Kán. 774 - § 1. Starostlivosť o katechézu pod vedením legitímnej cirkevnej autority v primeranej miere prináleží všetkým členom Cirkvi.

§ 2. Rodičia majú väčšmi ako iní záväzok slovom a príkladom formovať deti vo viere a praxi kresťanského života; rovnaký záväzok majú tí, ktorí rodičov zastupujú, ako aj krstní rodičia.

Kán. 775 - § 1. Pri zachovaní predpisov vynesných Apoštolským stolcom je úlohou diecézneho biskupa vydať normy o katechéze a takisto sa postarať, aby boli k dispozícii vhodné katechetické pomôcky, aj pripravením katechizmu ak sa to ukáže vhodné, a tiež má podporovať a koordinovať katechetické podujatia.

§ 2³. Konferencia biskupov sa má postarať, ak sa to ukáže užitočné, o vydanie katechizmov pre svoje územie, po predchádzajúcom potvrdení Apoštolským stolcom.

§ 3. Pri konferencii biskupov sa môže ustanoviť katechetický úrad, ktorého hlavnou úlohou má byť poskytovať jednotlivým diecézám pomoc v tom, čo sa týka katechézy.

Kán. 776 - Farár je na základe svojej úlohy viazaný starať sa o katechetickú formáciu dospelých, mládeže a detí a pre tento cieľ má použiť spolupracovníkov klerikov, pridelených do farnosti, členov inštitútov zasväteného života a spoločností apoštolského života s ohľadom na povahu každého inštitútu, ako aj veriacich laikov, predovšetkým katechéto; tí všetci, ak nie sú legitímne hatení, sa nemajú zdráhať ochotne poskytnúť pomoc. Má napomáhať a podporovať úlohu rodičov v rodinnej katechéze, o ktorej sa hovorí v kán. 774 § 2.

Kán. 777 - Farár sa má so zreteľom na normy stanovené diecéznym biskupom osobitným spôsobom starať:

1. aby sa pred slávením sviatostí poskytovala vhodná katechéza;
2. aby sa deti katechetickou výukou, poskytovanou primeraný čas, riadne pripravovali na prvé prijatie sviatostí pokánia a najsvätejšej Eucharistie, ako aj na sviatosť birmovania;
3. aby sa deťom po prvom svätom prijímaní dostalo plnšie a hlbšie vzdelanie katechetickým formovaním;
4. aby sa katechetická výuka podávala aj telesne alebo duševne postihnutým, pokiaľ to dovoľuje ich stav;
5. aby sa viera mládeže a dospelých rozličnými formami a podujatiami upevňovala, osvetľovala a rozvíjala.

Kán. 778 - Rehoľní predstavení a predstavení spoločností apoštolského života sa majú starať, aby sa v ich kostoloch, v školách a v iných dielach, ktoré sú im akokoľvek zverené, horlivo poskytovala katechetická výuka.

Kán. 779 - Katechetická výuka sa má podávať pri použití všetkých prostriedkov, didaktických pomôcok a spoločenských komunikačných prostriedkov, ktoré sa ukazujú ako účinnejšie na to, aby si veriaci primerane svojej povahe, schopnostiam a veku, ako aj životným podmienkam plnšie osvojili katolícku náuku a mohli ju lepšie uvádzať do praxe.

Kán. 780 - Miestni ordinári sa majú starať, aby katechéti boli náležite pripravení na riadne plnenie svojej úlohy, aby sa im totiž poskytovala súvislá formácia, aby primerane poznali náuku Cirkvi a teoreticky i prakticky si osvojili zásady vlastné pedagogickým disciplinám.

II. titul

MISIJNÁ ČINNOSŤ CIRKVI

³ Pápež František, *Competentias quasdam decernere*, z 11. februára 2022, *L'Osservatore Romano*, 15. februára 2022 (CLXII, n.37, p.8).

Kán. 781 - Keďže celá Cirkev je svojou prirodzenosťou misionárska a dielo evanjelizácie treba považovať za základnú povinnosť Božieho ľudu, všetci veriaci, vedomí si vlastnej zodpovednosti, majú prevziať v misijnom diele svoj podiel.

Kán. 782 - § 1. Najvyššie riadenie a koordinácia podujatí a činností, ktoré sa týkajú misijného diela ako aj misionárskej spolupráce, prislúcha Rímskemu veľkňazovi a kolégiu biskupov.

§ 2. Jednotliví biskupi ako zodpovední za celú Cirkev a za všetky cirkvi sa majú osobitne starať o misijné dielo predovšetkým podnecovaním, rozvíjaním a podporovaním misijných podujatí vo vlastnej partikulárnej cirkvi.

Kán. 783 - Členovia inštitútov zasväteného života, keďže sa na základe samého zasvätenia venujú službe Cirkvi, sú povinní spôsobom vlastným svojmu inštitútu sa osobitne venovať misijnej činnosti.

Kán. 784 – Misionári sú tí, ktorých kompetentná cirkevná autorita posielala na vykonávanie misijného diela; môžu byť vybratí z domorodcov alebo nedomorodcov, tak svetských klerikov, ako aj členov inštitútov zasväteného života a spoločností apoštolského života, alebo iných veriacich laikov.

Kán. 785 - § 1. Na vykonávanie misijného diela sa majú prijímať katechéti čiže veriaci laici náležite pripravení a vyznačujúci sa kresťanským životom, ktorí sa pod vedením misionára venujú predkladaniu evanjeliového učenia a usporadúvaniu liturgickej činnosti a diel dobročinnnej lásky.

§ 2. Katechéti sa majú formovať v školách, ktoré sú na to určené, alebo kde nie sú, pod vedením misionárov.

Kán. 786 - Misijnú činnosť vo vlastnom zmysle, ktorou sa Cirkev ujíma v národoch alebo spoločnostiach, kde ešte nezapustila korene, vykonáva predovšetkým posielaním hlásateľov evanjelia, kým sa mladé cirkvi naplno neustanovia, totiž kým nebudú vybavené vlastnými silami a dostatočnými prostriedkami, ktorými samy budú schopné vykonávať dielo evanjelizácie.

Kán. 787 - § 1. Misionári majú svedectvom života a slova nadviazať úprimný dialóg s neveriacimi v Krista, aby sa im, spôsobom primeraným ich chápaniu a kultúre, otvorili cesty, ktorými môžu byť privedení k poznaniu evanjeliového posolstva.

§ 2. Majú sa starať, aby tých, ktorých považujú za pripravených prijať evanjeliové posolstvo, tak vyučili v pravdách viery, aby mohli prijať krst, keď o to sami slobodne požiadajú.

Kán. 788 - § 1. Tí, ktorí prejavili vôľu prijať vieru v Krista, po uplynutí času predkatechumenátu sa majú liturgickými obradmi prijať do katechumenátu a ich mená sa majú zapísať do knihy, na to určenej.

§ 2. Katechumeni sa výukou a zaúčaním do kresťanského života majú vhodne zasväcovať do tajomstva spásy a uvádzať do života viery, liturgie a dobročinnnej lásky Božieho ľudu, ako aj apoštolátu.

§ 3. Konferencia biskupov má vydať štatúty, ktorými sa má riadiť katechumenát, má stanoviť, čo majú katechumeni plniť, a určiť, aké výsady im majú byť priznané.

Kán. 789 - Novopokrstenci sa majú vhodnou výukou formovať na hlbšie poznanie pravdy evanjelia a na plnenie povinností prijatých krstom; majú sa dať preniknúť úprimnou láskou ku Kristovi a k jeho Cirkvi.

Kán. 790 - § 1. Diecézny biskup v misijných územiach má:

1. napomáhať, usmerňovať a koordinovať podujatia a diela, ktoré sa týkajú misijnej činnosti;
2. starať sa, aby sa uzavreli náležité dohody s predstavenými inštitútov, ktoré sa venujú misijnému dielu, a aby vzťahy s nimi boli na prospech misie.

§ 2. Predpisom vydaným diecéznym biskupom, o ktorých sa hovorí v § 1, bod 1, podliehajú všetci misionári aj rehoľníci a ich pomocníci, ktorí sa nachádzajú v jeho oblasti.

Kán. 791 - V jednotlivých diecézách na rozvíjanie misijnej spolupráce:

1. majú sa napomáhať misionárske povolania;
2. má sa určiť kňaz na účinné napomáhanie podujatí v prospech misií najmä *Pápežských misijných diel*;
3. má sa každoročne sláviť deň misií;
4. má sa každoročne poskytnúť primeraný milodar na misie, ktorý treba zaslať Svätému stolcu.

Kán. 792 - Konferencie biskupov majú ustanoviť a napomáhať diela, ktoré majú bratsky prijímať a s primeranou pastoračnou starostlivosťou podporovať tých, čo z pracovných alebo študijných dôvodov prichádzajú z misijných krajov na ich územie.

III. titul

KATOLÍCKA VÝCHOVA

Kán. 793 - § 1. Rodičia, ako aj tí, ktorí ich zastupujú, majú povinnosť a právo vychovávať deti; katolícki rodičia majú povinnosť a právo zvoliť si tie prostriedky a inštitúcie, ktorými môžu podľa miestnych okolností vhodnejšie zabezpečiť katolícku výchovu detí.

§ 2. Rodičia majú tiež právo využívať tie prostriedky poskytované občianskou spoločnosťou, ktoré potrebujú na zaistenie katolíckej výchovy detí.

Kán. 794 - § 1. Z osobitného dôvodu povinnosť a právo vychovávať patrí Cirkvi, ktorej Boh zveril poslanie pomáhať ľuďom, aby mohli dôjsť k plnosti kresťanského života.

§ 2. Povinnosťou duchovných pastierov je všetko zariadiť tak, aby všetci veriaci dostali katolícku výchovu.

Kán. 795 - Keďže pravá výchova musí sledovať úplnú formáciu ľudskej osoby, usmernenú na jej posledný cieľ a súčasne na spoločné dobro spoločnosti, deti a mládež sa majú tak vychovávať, aby svoje fyzické, morálne a intelektuálne vlohy mohli harmonicky rozvíjať, získať dokonalejší zmysel pre zodpovednosť a správne používanie slobody a aby boli pripravené na aktívnu účasť na spoločenskom živote.

I. kapitola ŠKOLY

Kán. 796 - § 1. Medzi prostriedkami na zveľad'ovanie výchovy majú veriaci vysoko hodnotiť školy, ktoré rodičom poskytujú hlavnú pomoc pri plnení výchovnej úlohy.

§ 2. Je potrebné, aby rodičia úzko spolupracovali s učiteľmi škôl, ktorým zverili deti do výchovy; učitelia však pri plnení svojej povinnosti majú úzko spolupracovať s rodičmi, ktorých majú ochotne vypočuť, a pre ktorých sa majú vytvoriť združenia alebo zhromaždenia, ktoré si treba vysoko vážiť.

Kán. 797 - Je potrebné, aby rodičia mali vo výbere škôl pravú slobodu; preto sa veriaci musia starať o to, aby občianska spoločnosť túto slobodu rodičom priznávala a pri zachovaní distributívnej spravodlivosti ju aj podporovala príspevkami.

Kán. 798 - Rodičia majú zveriť deti tým školám, v ktorých je postarané o katolícku výchovu; ak to nemôžu urobiť, majú záväzok postarať sa, aby sa ich náležitá katolícka výchova zabezpečila mimo školy.

Kán. 799 - Veriaci sa majú domáhať, aby v občianskej spoločnosti zákony upravujúce formáciu mládeže zabezpečovali aj jej náboženskú a mravnú výchovu podľa svedomia rodičov v samých školách.

Kán. 800 - § 1. Cirkev má právo zakladať a viesť školy akéhokoľvek odboru, druhu a stupňa.

§ 2. Veriaci majú podporovať katolícke školy a podľa svojich síl poskytovať pomoc na ich založenie a udržiavanie.

Kán. 801 - Rehoľné inštitúty, ktorých vlastným poslaním je výchova, verne sa pridriavajúce tohto svojho poslania majú sa venovať katolíckej výchove aj pomocou svojich škôl, založených so súhlasom diecézneho biskupa.

Kán. 802 - § 1. Ak nie sú k dispozícii školy, v ktorých sa poskytuje výchova preniknutá kresťanským duchom, diecézny biskup sa má postarať, aby sa založili.

§ 2. Kde je to vhodné, diecézny biskup má zabezpečiť, aby sa založili aj odborné a technické školy, ako aj iné, ktoré si vyžadujú osobitné potreby.

Kán. 803 - § 1. Katolíckou školou sa rozumie tá škola, ktorú vedie kompetentná cirkevná autorita alebo verejná cirkevná právnická osoba, alebo ktorú cirkevná autorita za takú uznáva písomným dokumentom.

§ 2. Je potrebné, aby sa vzdelanie a výchova v katolíckej škole opierali o zásady katolíckej náuky; učitelia sa majú vyznačovať pravou náukou a bezúhonnosťou života.

§ 3. Nijaká škola, hoci skutočne katolícka, nemá niest' názov *katolícka škola*, ak na to nedala súhlas kompetentná cirkevná autorita.

Kán. 804 - § 1. Cirkevnej autorite podlieha katolícka náboženská výuka a výchova, ktorá sa poskytuje v akýchkoľvek školách, alebo sa zabezpečuje prostredníctvom rozličných spoločenských komunikačných prostriedkov; konferencie biskupov majú vydávať pre túto oblasť činnosti všeobecné normy a diecézny biskup ju má usmerňovať a dozeráť.

§ 2. Miestny ordinár má horlivo presadzovať, aby náboženská výuka v školách, aj nekatolíckych, bola zverená učiteľom, ktorí vynikajú pravou náukou, svedectvom kresťanského života a pedagogickým umením.

Kán. 805 - Miestny ordinár má právo vymenúvať alebo schvaľovať učiteľov náboženstva pre svoju diecézu a takisto ich odvolávať alebo požadovať, aby boli odvolaní, ak sa to vyžaduje z náboženského alebo mravného dôvodu.

Kán. 806 - § 1. Diecéznemu biskupovi patrí právo dozeráť na katolícke školy nachádzajúce sa na jeho území a vizitovať ich, a to aj tie, ktoré založili alebo riadia členovia rehoľných inštitútov; takisto mu patrí vydávať predpisy, ktoré sa týkajú všeobecného usporiadania katolíckych škôl. Tieto predpisy platia aj pre školy, ktoré riadia rehoľníci, ale pri neporušení samostatnosti vnútorného vedenia týchto škôl.

§ 2. Moderátori katolíckych škôl sa pod dohľadom miestneho ordinára majú starať, aby výuka, ktorá sa v nich podáva, sa z vedeckého hľadiska vyznačovala aspoň takou úrovňou ako v iných školách kraja.

II. kapitola

KATOLÍCKE UNIVERZITY A INÉ INŠTITÚTY VYŠŠÍCH ŠTÚDIÍ

Kán. 807 - Cirkev má právo zakladať a riadiť univerzity, ktoré majú prispievať k vyššej kultúre ľudí a plnšiemu rozvoju ľudskej osoby, ako aj k plneniu učiacej úlohy samej Cirkvi.

Kán. 808 - Nijaká univerzita, hoci skutočne katolícka, nemá mať titul alebo názov *katolícka univerzita*, ak na to nedala súhlas kompetentná cirkevná autorita.

Kán. 809 - Konferencie biskupov sa majú starať, aby, ak je to možné a užitočné, boli na ich území vhodne rozmiestnené univerzity alebo aspoň fakulty, na ktorých sa majú skúmať a prednášať rozličné disciplíny, ale pri zachovaní ich vedeckej samostatnosti a neporušení katolíckeho učenia.

Kán. 810 - § 1. Povinnosťou autority kompetentnej podľa štatútu je postarať sa, aby na katolíckych univerzitách boli vymenovaní vyučujúci, ktorí okrem vedeckej a pedagogickej schopnosti vynikajú neporušenosťou náuky a bezúhonnosťou života, a ak tieto požiadavky nespĺňajú, aby boli z úlohy odvolaní pri zachovaní postupu určeného v štatúte.

§ 2. Konferencia biskupov a diecézni biskupi, ktorých sa to týka, majú povinnosť a právo dozeráť, aby sa na týchto univerzitách verne zachovávali zásady katolíckej náuky.

Kán. 811 - § 1. Kompetentná cirkevná autorita sa má starať, aby sa na katolíckych univerzitách zriadila fakulta alebo inštitút alebo aspoň katedra teológie, na ktorej sa majú konať prednášky aj pre študentov laikov.

§ 2. Na každej katolíckej univerzite sa majú konať prednášky, na ktorých by sa mali preberať najmä tie teologické otázky, ktoré súvisia s disciplínami týchto fakúlt.

Kán. 812 - Je potrebné, aby tí, ktorí na akýchkoľvek inštitútoch vyšších štúdií prednášajú teologické disciplíny, mali mandát kompetentnej cirkevnej autority.

Kán. 813 - Diecézny biskup má veľkú pastoračnú starostlivosť venovať študentom aj zriadením farnosti alebo aspoň pomocou kňazov trvalo na to určených a má sa postarať, aby pri univerzitách, aj nekatolíckych, boli katolícke univerzitné strediská, ktoré by mládeži poskytovali pomoc, predovšetkým duchovnú.

Kán. 814 - Predpisy, stanovené pre univerzity, sa rovnakým spôsobom vzťahujú aj na iné inštitúty vyšších štúdií.

III. kapitola

CIRKEVNÉ UNIVERZITY A FAKULTY

Kán. 815 - Cirkvi na základe úlohy ohlasovať zjavenú pravdu patrí, aby mala vlastné cirkevné univerzity alebo fakulty pre výskum disciplín posvätných alebo s posvätnými spojených a pre vedecké formovanie študentov v týchto disciplínach.

Kán. 816 - § 1. Cirkevné univerzity a fakulty môže zriadením alebo schválením ustanoviť iba Apoštolský stolec; jemu patrí aj ich vyššie riadenie.

§ 2. Každá cirkevná univerzita a fakulta má mať svoj štatút a študijný poriadok, schválený Apoštolským stolcom.

Kán. 817 - Akademické stupne, ktoré majú mať v Cirkvi kánonické účinky, nemôže udeľovať žiadna univerzita alebo fakulta, ktorá nie je zriadená alebo schválená Apoštolským stolcom.

Kán. 818 - Predpisy stanovené pre katolícke univerzity v kán. 810, 812 a 813, platia aj pre cirkevné univerzity a fakulty.

Kán. 819 - Pokiaľ si to vyžaduje dobro diecézy alebo rehoľného inštitútu ba i samej univerzálnej Cirkvi, diecézni biskupi, alebo kompetentní predstavení inštitútov musia na cirkevné univerzity alebo fakulty posielat' mladíkov, klerikov aj rehoľníkov, ktorí sa vyznačujú povahou, čnosťami a nadaním.

Kán. 820 - Moderátori a profesori cirkevných univerzít a fakúlt sa majú starať, aby si rozličné fakulty univerzity, pokiaľ to predmet dovoľuje, vzájomne pomáhali a aby medzi vlastnou univerzitou alebo fakultou a inými univerzitami alebo fakultami, aj necirkevnými, bola vzájomná spolupráca, ktorou by spoločnými podujatiami, zhromaždeniami, koordinovanými vedeckými výskumami a inými prostriedkami, prispievali k väčšiemu rozvoju vied.

Kán. 821 - Konferencia biskupov a diecézny biskup sa majú postarať, aby tam, kde je to možné, sa zakladali vyššie inštitúty náboženských vied, na ktorých sa majú vyučovať teologické a iné disciplíny, ktoré sa týkajú kresťanskej kultúry.

IV. titul

SPOLOČENSKÉ KOMUNIKAČNÉ PROSTRIEDKY A ZVLÁŠŤ KNIHY

Kán. 822 - § 1. Pastieri Cirkvi, využívajúc pri plnení svojej úlohy vlastné právo Cirkvi, sa majú snažiť používať spoločenské komunikačné prostriedky.

§ 2. Tí istí pastieri majú starostlivo poučovať veriacich o povinnosti, aby používanie spoločenských komunikačných prostriedkov bolo preniknuté ľudským a kresťanským duchom.

§ 3. Všetci veriaci, najmä tí, ktorí sa akýmkoľvek spôsobom zúčastňujú na usmerňovaní alebo používaní týchto prostriedkov, majú starostlivo napomáhať pastoračnú činnosť tak, aby Cirkev aj pomocou týchto prostriedkov účinne vykonávala svoje poslanie.

Kán. 823 - § 1. Aby sa zachovala neporušenosť viery a mravov, pastieri Cirkvi majú povinnosť a právo dozerieť, aby sa spismi alebo používaním spoločenských komunikačných prostriedkov nespôsobila ujma viere alebo mravom veriacich; takisto požadovať, aby im boli predložené na posúdenie spisy týkajúce sa viery alebo mravov, ktoré vydávajú veriaci; a tiež zavrhnúť spisy, ktoré škodia pravej viere alebo dobrým mravom.

§ 2. Povinnosť a právo, o ktorých sa hovorí v § 1, patrí biskupom tak jednotlivo, ako aj zhromaždeným na partikulárnych konciloch alebo konferenciách biskupov vo vzťahu k veriacim, zvereným do ich starostlivosti, a najvyššej autorite Cirkvi vo vzťahu k celému Božiemu ľudu.

Kán. 824 - § 1. Ak nie je stanovené ináč, miestnym ordinárom, od ktorého podľa kánonov tohto titulu treba žiadať povolenie alebo schválenie na vydávanie kníh, je vlastný miestny ordinár autora alebo ordinár miesta, kde sa knihy majú vydať.

§ 2. To, čo sa v kánonoch tohto titulu stanovuje o knihách, treba uplatniť na akékoľvek spisy určené na verejné rozširovanie, ak neplatí niečo iné.

Kán. 825 - § 1. Knihy Svätého písma nemožno vydať, ak nie sú schválené Apoštolským stolcom alebo konferenciou biskupov; takisto, aby sa mohli vydať ich preklady do národného jazyka, sa vyžaduje, aby boli schválené tou istou autoritou a súčasne vybavené potrebnými a dostačujúcimi vysvetlivkami.

§ 2. Preklady Svätého písma, opatrené vhodnými vysvetlivkami, môžu katolícki veriaci s povolením konferencie biskupov pripraviť a vydať aj v spolupráci s oddelenými bratmi.

Kán. 826 - § 1. Čo sa týka liturgických kníh, majú sa zachovať predpisy kán. 838.

§ 2. Pri opätovnom vydaní liturgických kníh, ako aj ich prekladov do národného jazyka alebo ich častí, musí byť z osvedčenia ordinára miesta, kde sa knihy vydávajú, zrejmé, že sa zhodujú so schváleným vydaním.

§ 3. Modlitebné knihy na verejné alebo súkromné používanie veriacich sa nemajú vydávať bez povolenia miestneho ordinára.

Kán. 827 - § 1. Na vydanie katechizmov alebo iných spisov, ktoré sa týkajú katechetickej výuky, alebo ich prekladov, je potrebné schválenie miestneho ordinára pri zachovaní predpisu kán. 775 § 2.

§ 2. Na školách, či už základných, stredných alebo vyšších, nemožno používať ako učebné texty knihy, ktoré sa zaoberajú otázkami, týkajúcimi sa Svätého písma, teológie, kánonického práva, cirkevných dejín, náboženských a morálnych disciplín, ak neboli vydané so schválením kompetentnej cirkevnej autority alebo ňou neboli dodatočne schválené.

§ 3. Odporúča sa, aby knihy, zaoberajúce sa materiálmi, o ktorých sa hovorí v § 2, hoci sa nepoužívajú ako učebné texty, ako aj spisy, v ktorých sa nachádza niečo, čo sa osobitne dotýka náboženstva alebo počestnosti mravov, sa predkladali miestnemu ordinárovi na posúdenie.

§ 4. V kostoloch alebo kaplnkách nemožno vystavovať, predávať ani rozdávať knihy alebo iné spisy, zaoberajúce sa otázkami náboženstva alebo mravov, ak neboli s povolením kompetentnej cirkevnej autority vydané alebo ňou dodatočne schválené.

Kán. 828 - Zbierky dekrétov alebo spisov, ktoré vydala niektorá cirkevná autorita, sa nesmú znova vydať, ak sa predtým nevyžiadalo povolenie tej istej autority a nezachovali sa ňou predpísané podmienky.

Kán. 829 - Schválenie alebo povolenie vydať nejaké dielo platí pre originálny text, nie však pre jeho nové vydania alebo preklady.

Kán. 830⁴ - § 1. Konferencia biskupov môže zostaviť zoznam cenzorov, vyznačujúcich sa učenosťou, pravým učením a rozvážnosťou, ktorí majú byť k dispozícii diecéznym kúriám, alebo môže ustanoviť komisiu cenzorov, s ktorou sa miestni ordinári môžu radiť, pričom zostáva nedotknuté právo každého miestneho ordinára zveriť posúdenie kníh osobám, ktoré má za osvedčené.

§ 2. Cenzor má pri plnení svojho úradu mať, bez akéhokoľvek uprednostňovania osôb, pred očami iba náuku Cirkvi o viere a mravoch, ako ju predkladá magistérium Cirkvi.

§ 3. Cenzor musí dať svoj posudok písomne; ak je priaznivý, ordinár podľa svojho rozvážneho úsudku má udeliť povolenie na vydanie s uvedením svojho mena, ako aj dátumu a miesta udeleného povolenia; ak ho neudelí, ordinár má autorovi diela oznámiť dôvody odopretia.

Kán. 831 - § 1. Do denníkov, brožúrok alebo periodík, ktoré zvyknú otvorene napádať katolícke náboženstvo alebo dobré mravy, veriaci nemajú ničím prispievať, ak nie je na to oprávnený a rozumný dôvod; avšak klerici a členovia rehoľných inštitútov iba s povolením miestneho ordinára.

§ 2. Konferencia biskupov má stanoviť normy o tom, čo sa vyžaduje, aby sa klerici a členovia rehoľných inštitútov mohli v rozhlase alebo televízii zúčastniť na diskusiách o otázkach týkajúcich sa katolíckeho učenia alebo mravov.

⁴ PCCICAI, odpoveď II, z 29. apríla 1987, AAS 79 (1987) 1249:

Pochybnosť: *Má byť v tlačených knihách uvedené aj povolenie, o ktorom je zmienka v kán. 830, § 3, s menom udeľujúceho, dňom a miestom udelenia?*

Odpoveď: *kladne.*

Kán. 832 - Aby členovia rehoľných inštitútov mohli vydať spisy, zaoberajúce sa otázkami náboženstva alebo mravov, potrebujú aj povolenie svojho vyššieho predstaveného podľa normy konštitúcií.

V. titul

VYZNANIE VIERY

Kán. 833 - Zložiť osobne vyznanie viery podľa formuly, schválenej Apoštolským stolcom, sú viazaní:

1. pred predsedom alebo jeho delegátom všetci, ktorí sa s rozhodujúcim alebo poradným hlasom zúčastňujú na ekumenickom alebo partikulárnom koncile, na synode biskupov, ako aj na diecéznej synode; predseda však pred koncilom alebo synodou;
2. povýšení do kardinálskej hodnosti podľa štatútu posvätného kolégia;
3. pred delegátom Apoštolského stolca všetci povýšení na episkopát a takisto tí, ktorí sú diecéznemu biskupovi postavení na roveň;
4. pred kolégiom konzultorov diecézny administrátor;
5. pred diecéznym biskupom alebo jeho delegátom generálni vikári a biskupskí vikári, ako aj súdni vikári;
6. pred miestnym ordinárom alebo jeho delegátom farári, pri prijímaní úlohy rektor a učiteľia teológie a filozofie v seminároch; tí, ktorí majú byť povýšení do stavu diakonátu;
7. pred veľkým kancelárom alebo ak nie je, pred miestnym ordinárom alebo ich delegátmi rektor cirkevnej alebo katolíckej univerzity pri prijímaní úlohy; pred rektorom, ak je kňazom, alebo pred miestnym ordinárom alebo ich delegátmi vyučujúci, ktorí na akýchkoľvek univerzitách prednášajú disciplíny týkajúce sa viery alebo mravov pri prijímaní úlohy;
8. predstavení v klerických rehoľných inštitútoch a v klerických spoločnostiach apoštolského života podľa normy konštitúcií.